

MUZIEKNOTATIE EN UITVOERING

1°) **Deze muziekstukken zijn bedoeld voor citers met 7 en meer akkoorden**, met, indien mogelijk, akkoorden van 7 snaren en 34 melodische snaren (2 ¾ octaven).

Praktisch zijn vier ervan bruikbaar voor citers met 6 akkoorden. In het begin van de partituur licht een pictogram toe welk instrument is vereist; wat betreft de kleinere modellen worden alternatieve oplossingen voorgesteld in een voetnoot.

Naast deze algemene duiding worden ook de belangrijkste specificiteiten van elk stuk beknopt vernoemd, voor een extra gemak en een betere verstaanbaarheid.

2°) **De melodie** is geschreven in sol-sleutel, volgens de gebruikelijke muzieknotatie. Ter herinnering:

• = Staccato (te dempen noot) * - = Lichte klemtoon < = Sterke accentuering

* NB : de stiltes op de notenbalk vragen ook om te dempen (behalve aan het begin van een zin).

De cijfers voor de vingerzetting (1 2 3 4 5) worden geplaatst bij de moeilijkere passages.

8vb (net zoals de sol-sleutel transpositie vergezeld door een 8 aan de basis) = « *octava bassa* » = uitnodiging om op een lager octaaf te spelen, wanneer het instrument dit toelaat.

Enkele noten voor de 2e stem (simultaan) of « overgangsnoot » worden voorgesteld : over het algemeen in een kleiner lettertype, om hun secundair of facultatief karakter te onderstrepen. Ze moeten in principe *piano* klinken. De beste citerspelers zullen gelijktijdig de 1e en 2e stem aankunnen; terwijl deze in ensemblemuziek over verschillende uitvoerders kunnen worden verdeeld.

Hou rekening met de aanwezige schakeringen, variaties in tempo, staccato, stiltes, orgelpunten en adempauzes, aangebracht om de uitvoering te sturen.

3°) **De begeleiding voor citer** wordt gecodeerd :

- **Akkoorden volgens de internationale muzieknotatie**

A = La, B = Si, C = Do... Am = La m, Bm = Si m enz.

[B] : **Tussen vierkante haken**, naam van een akkoord vernoemd om technische redenen (getallen, ▲ ou |||| – cf. hieronder), maar niet vanuit harmonisch standpunt.

C', D', C'm, D'm = **de apostrof** vraagt de contrabas toe te voegen, wanneer ze voorkomt. Deze notatie slaat dus enkel op het psalterion (12 x 7) op dewelke de C- en D-akkoorden beschikken over een contrabas. Op de andere instrumenten speel je een C, D, Cm of Dm.

- Akkoorden die dienen te worden uitgevoerd al naargelang hun positionering ten aanzien van de melodische waarden.

Wanneer ze niet moeten gespeeld worden bij het begin van de maat, worden de akkoorden **vooraf gegaan door een stilte** (uitvoering van het akkoord na het verstrijken van de stilte).

NB : deze stiltes (in een kleinere lettergrootte) betekenen niet dat er gedempt moet worden, maar hebben enkel betrekking op de positionering.

... of
...

Aantal snaren per akkoord (4 of 7) :

aangeduid door een pictogram aan het begin van het muziekstuk.

Over het algemeen: gelijk welk aantal snaren

2e geval : akkoorden van 7 snaren zijn onontbeerlijk;

3e geval : de 3 bovenste snaren van de 7-snarige akkoorden weglaten.

- Zelfs bij afwezigheid van een teken om te dempen moeten de akkoorden **worden gedempt** op het ogenblik dat men het volgende akkoord speelt.

- Akkoorden vergezeld van diverse **symbolen** die de gewenste **techniek** aanduiden:

Plaqué (aangeslagen akkoord = alle snaren in één aanslag gespeeld)	Geen enkele aanduiding na de letter = Aanslag (volledig akkoord, in stijgende zin) ▲ = Aanslag zonder de bas ^{1 3} △ = Aanslag van de bovenste snaren (onbepaald aantal snaren) ... , ... (of andere combinaties) : Aanslag van de snaren die worden aangegeven door de streepjes (te lezen van rechts naar links). ↓ = Aanslag in dalende zin (van hoog naar laag)
Arpeggio (gebroken akkoord)	*** = vrije arpeggio ² 1 2 3 4 5 6 7 6 5 4 3 2 = de nummers van de snaren die achtereenvolgens ritmisch worden gespeeld (wetende 1 = bassnaar) ³
Eenvoudig gebroken akkoord	1 ▲ = bassnaar, daarna andere snaren aangeslagen ^{1 3} 0 ▲ = contrabassnaar (van C of D), daarna andere snaren aangeslagen ³ <i>NB : Het fragment (▲) vereist altijd een zachte uitvoering</i>
Bijzonder gebroken akkoorden	1 2 △ of 1 2 3 △ → 1 = bas, 2 = 2e snaar, 3 = 3e snaar, △ = overige snaren (aangeslagen) ^{1 3}

¹. Wanneer een deel van een akkoord (▲) wordt herhaald of wordt gespeeld na een volledig akkoord, is het resultaat beter als men **enkel de hoogste noten** herneemt. De uitvoering wordt hierdoor lichter en men veroorzaakt geen ruis door het contact met de lagere tonen. (Bij de akkoorden met 4 snaren, zal het beter klinken door, in plaats van het fragment te spelen, het volledige akkoord te hernemen.)

². Indien het teken 'arpeggio' voorkomt voor een naam van een akkoord of van een fragment (▲), wordt het arpeggio geanticipeerd – dit wil zeggen, de

hoogste snaar van het akkoord (de 'chanterelle') en niet de bassnaar wordt gespeeld op de melodische tijd.

³. De verschillende elementen van de arpeggio's of gebroken akkoorden (cijfers en/of ▲, △, ↓ enz.) zijn, zoals de gewone akkoorden, uit te voeren met het oog op de waarden van de melodische noten:

- hetzij op de tijden;
- hetzij op de tijden en een half (eenvoudige maten);
- hetzij op de tijd en een derde tijd (samengestelde maten).

Bij twijfel, kijk a.u.b. naar de nota onderaan de bladzijde.

Het spel met de Bassnaar :

Wanneer een gebroken akkoord moet worden herhaald, komt het voor dat de **naam van het akkoord** slechts **1x op 2** wordt herhaald ...

Naast de versoepeling van de schrijfwijze laat deze besparing toe om met oefening, een technische subtiliteit te introduceren die bijzonder interessant is en die de naam 'spel van bassen' draagt, te weten: **alterneren van de grondnoot en de dominante noot.**

Bijvoorbeeld : C1 ▲ 1 ▲ wordt C1 ▲ G1 C▲

Het geluidseffect is opmerkelijk, omdat het breekt met de eentonigheid van het gewone gebroken akkoord.

Technisch gezien is de uitvoering niet erg moeilijk, vermits de dominante zich altijd onmiddellijk links van het betreffende akkoord bevindt, en zodoende met de wijsvinger kan worden gespeeld. Men zal dus langdurig de linkerhand oefenen, tot deze een echt automatisme zal hebben ontwikkeld, zoals men met een danspas zou doen ...

NB : Natuurlijk, als men de driehoeken van de 2e maat speelt, zal men **er voor waken niet op de bas van het buur-akkoord te stuiten**, vermits deze nog zal resonneren ... Daarom past deze techniek beter bij akkoorden met 7 snaren dan bij deze met 4 snaren.

En integendeel, wanneer dezelfde naam van het gebroken akkoord twee maten na elkaar voorkomt, is het niet opportuun de dominante op deze plaats te introduceren.